

ኣብ ስኮትላንድ ክንክን ጥዕና ብኸመይ ከምትረኽቡ

ግ.ያ.ዘ.ያ 2003

Access to health care - Tigrinya

እዚ ሓጺር ጽሑፍ እዚ ኣብ ስኮትላንድ ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ብኸመይ ከምትረኽቡ ሓበሬታ ዝሓዘ እዩ። ናይ ዑቕባ ሕቶ መሰርሕ እንዳተኻየደ እንኮሎ፡ ብዛዕባ ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ምርካብ ዝለዓሉ ሕቶታት ዝምልሰ እዩ።

ስኮትላንድ ናይ ጥዕና ክንክን ኣገልግሎት ክረክብ እኽእል'ደ?

- እወ፡ ኣብ ስኮትላንድ መብዛሕትኡ ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ብሃገራዊ ጥዕና ኣገልግሎት (NHS) ይወሃብ። ኣብ ስኮትላንድ ዝቐመጥ ኩሉ ሰብ ብዝተፈላለዩ ደረጃ ካብ NHS ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።
- ሓተትቲ ዑቕባ ወይድማ ሰደተኛ እንተደኣ ኩንኩም፡ መብዛሕትኦም እዞም ኣገልግሎታት ብዘይ ክፍሊት ብናጻ ትቐበሉ።

ብኸመይ፡

ኣብቲ ናይ ፈለግ ዝተወሃበኒ መንበሪ ኣባይቲ (ብዙሕ ግዜ ካብ 2 -4 ሰሙን እትጸንሕሉ) ናይ ጥዕና ክንክን ኣገልግሎት ክቐበል እኽእል ደ?

- ሕጽጽ ክትትል ዘድልዮ ናይ ጥዕና ጉዳይ እንተደኣ ኣሎኩም ኩይኑ፡ ኣብቲ ናይ መርኣዩ ሰዓታት ካብ ሰኑይ ክሳብ ዓርቢ ሰዓት 9:30 ናይ ንግሆ ነቲ ናይ ስኮትላንድ ኢንዱስትሪ ኣገልግሎት (SIS) ቤት ጽሕፈትና ክትውከሱዎ ይግባእ
- ኣብቲ ናይ ፈለግ መንበሪ ኣባይቲ እንዳተቐመጥኩም እንከለኹም ምስ ሓደ ካብቶም ኣብ ፈርንባንክ ማእከል ጥዕና ንግዚኡ ክትምዝገቡ ኢኹም። እዚ ድማ ኣብ 194 Fernbank Street, Springburn, Glasgow, G22 6BD ዝርከብ እዩ።
- ብመንገዲ ናይ ስኮትላንድ ኢንዱስትሪ ኣገልግሎት (SIS) ቤት ጽሕፈት ኣቢልኩም ድማ ኣብቲ ናይ መርኣዩ ሰዓታት ካብ ሰኑይ ክሳብ ዓርቢ ሰዓት 9:30 ናይ ንግሆ ምስቲ ሓኪም ቆጶራ ክትሕዙ ይግባእ።

ናብቲ ናይ ነዊሕ ግዜ መንበሪ ኣባይቲ ምስ ገፃዝኩ (ዲስፖሳል ተባሂሉ ዝጽዋዕ) ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ክቐበል እኽእል'ደ?

- ናይ ከባቢ ሓኪም ክምደበልኩም እዩ

- ኣብቲ ሓድሽ ኣድራሻኹም ምስ ኣቶኹም ኣብ ውሽጢ 48 ሰዓታት ናይ ሓኪም መመዝገቢ ካርድ ክለኣኹልኩም እዩ። እዚ ካርድ እዚ እንተደኣ ዘይተቐበልኩም፣ ነቲ ናይ መምበሪ ኣባይቲ ዝህብ ኣካል ክትውከስዎ ይግባእ።
- እቲ ናይ ሓኪም መመዝገቢ ካርድ ናይቲ ሓድሽ ሓኪምኩም ኣድራሻን ስልኪ ቁጽርን ዝሓዘ እዩ።
- እቲ ናይ ሓኪም መመዝገቢ ካርድ ምስ ተቐበልኩም እሞ ምዝገባኹም ምስ ወዳእኩም ናብቲ ዝተመደበልኩም ሓኪም ማእከል (መመርመሪ ማእከል) ክትከዱ ኣዝዩ ኣድላዪ እዩ። ክንክን ጥዕና ክትረኽቡ እትኽእሉ ምዝገባኹም ምስ ወዳእኩም ጥራይ እዩ።

ብኸመይ፡

ናይ ሰደተኛታት መንበሪ ፍቓድ ወይድማ ግዜያዊ መንበሪ ፍቓድ እንተደኣ ተዋሂብኪ ኩይኑ፣ ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ክረክብ እኽእል'ደ?

- ናይ ሰደተኛታት መንበሪ ፍቓድ ወይድማ ግዜያዊ መንበሪ ፍቓድ እንተደኣ ተዋሂብኩም፣ ኣብ ስኮትላንድ ከምእውን ኣብ መላእ ዓዲ እንግሊዝ ናጻ ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ምቕባል ክትቅጽሉ ትኽእሉ ኢኹም። ናብ ካልእ ቦታ ክትግዕዙ እንተደኣ ዘይደሊኹም ምስቲ ዘሎኩም ሓኪም ክትቅጽሉ ትኽእሉ ኢኹም። ናብ ካልእ ቦታ እንተደኣ ግዲዘኩም፣ ምስቲ ናይ ከባቢኹም ሓኪም ኣብቲ ማእከል (መመርመሪ ማእከል) ክትምዝገቡ ትኽእሉ ኢኹም።

ናይ ሰደተኛታት መንበሪ ፍቓድ ወይድማ ግዜያዊ መንበሪ ፍቓድ እንተደኣ ዘይተፈቐደለይ ኩይኑ፣ ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ክረክብ እኽእል'ደ?

- ብዛዕባ እቲ ናይ ዑቕባ ምልክታኹም ዝተወሃበ ኣሉታዊ ውሳኔ ብምቁዋም ይግባይ እንተደኣ ትብሉ ኣሎኹም ኩንኩም፣ ውሳኔ ክሳብ ዝወሃበኩም ናጻ ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ክትቅበሉ ትኽእሉ ኢኹም።
- ናይ ዑቕባ ሕቶኹም እንተደኣ ተነጺጉ፣ እሞ እቲ ዘቕረብኩም ናይ ይግባይ ምልክታ ድማ ብምልኡ እንተደኣ ተነጺጉ እሞ ገና ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ትቕመጡ እንተደኣ ኣሎኹም፣ ኣብ ስኮትላንድ ክሳብ ዘለኹም ብመንገዲ NHS ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ክትረኽቡ ትኽእሉ ኢኹም።

ኣብ ግዜ ኢመርጂንሲ ናይ ክንክን ጥዕና ኣገልግሎት ክረክብ እኽእል'ዩ?

- ንሰኹም ወይድማ ኣባል ቤተሰብኩም እንተደኣ ብዕቲብ ሓሚምኩም ወይ ተጎዲእኩም፡ ኣብቲ ከባቢኹም ዘሎ ሆስፒታል ዝርከብ ናይ ሓደጋ ኢመርጂንሲ (A&E) ክትከዱ ይግባእ። ናብቲ ናይ ሓደጋ ኢመርጂንሲ ንክትከዱ ኣምቡላንስ እንተደኣ ዘድልዩኩም ኩይኑ፡ ናብ 999 ደውሉ። 999 ወግዓዊ ናይ ኢመርጂንሲ ሰልኪ ቁጽሪ ክኸውን እንከሎ፡ ህጽጽ ዝኾነ ሓገዝ ንምርካብ ናይ ኢመርጂንሲ ኣገልግሎታት ንክትውከሱ ዘፍቅድ እዩ። ንናይ ኢመርጂንሲ ጉዳያት ጥራይ ዘገልግል እዩ።
- ኣብ ሆስፒታላት ናይ ሓደጋን ኢመርጂንሲን (A&E) ኣገልግሎታት 7 መዓልታት ኣብ ሰሙን ን24 ሰዓታት ክፋት እዩ።
- ኣብቲ ናይ ሆስፒታል ክፍሊ ሓደጋን ኢመርጂንሲን ንምኻድ ቆጸራ ኣየድልን እዩ፤ እንተኾነ ግና ሓኪም ወይ ነርስ ንክርእዩካ ነቂሕ ምጽባይ ክህሉ ይኽእል እዩ።

ምስ ሓኪም እንተደኣ ዘይተመዝገብኩ እንታይ ክገብር ይግባእኒ?

ምስ ሓኪም እንተደኣ ዘይተመዝገብኩም ኩንኩም፤ ነቶም ኣባይቲ ዝሃብኹም ወይድማ ዝኾነ ናይ ከባቢ ማሕበር ሰደተኛታት ክትውከሱ ይግባእኩም። ንላቶም ድማ፡ ምኽሪ ክህብኹም ከምእውን ኣብ ከባቢኹም ብኸመይ ከምእትምዝገቡ ክሕብርኩም ይኽእሉ እዮም።

ብዛዕባ እቲ ብ NHS ዝወሃብ ኣገልግሎት ሕጉስ ምስዘይከውን እንታይ ክገብር ይግባእኒ?

ነዞም ስዒቦም ዘለዉ ነገራት ምስትውዓል ኣገዳሲ እዩ።

- ናይ NHS ክንክን ጥዕና ኣብ እትቐበልሉ ግዜ ብኣኽብርት፤ ብትሕትና ከምእውን ምስ ካልኦት ሰባት ብሓደ ዓይነት ኣረኣእያ ክቐበልኩም መሰል ኣሎኩም
- ኣብቲ ናይ NHS ናይ ቆጸራ ግዜ ኣስተርጓሚ ክትገብሩ መሰል ኣሎኩም። ወዲ ተባዕታይ ወይድማ ጓል ኣንስተይቲ ኣስተርጓሚ እንተደሊኹም ክትሓቱ ትኽእሉ ኢኹም። ቦቲ ኣብ ግዜ ቆጸራኹም ንክተርጉም ዝተመደበልኩም ኣስተርጓሚ እንተደኣ ሕጉሳት ዘይኩንኩም፡ ነቲ ናይ NHS ኣባል ሰራሕተኛ ቀልጢፍኩም ክትሕብሩ ይግባእ። ንኣብነት፡ ነቲ ኣስተርጓሚ ብቐረባ እንተደኣ ትፈልጥዎ ኩንኩም እሞ ናይ ግልኹም ዝኾነ ምስጢር ክትነግርዎ እንተዘይደለኹም፡ ወይድማ እቲ ኣስተርጓሚኹም ምሳኹም ብደምቢ ንምርድዳእ ዝኣክል ቋንቋኹም ጽቡቕ ጌሩ ሰለዘይክእል ምስዝኸውን ንናይ NHS ኣባል ሰራሕተኛ ክትሕብሩ ይግባእ።
- ኣብ ክንዲ እቲ ዝተመደበልኩም ናይ ጠቕላላ ሓኪም (GP) ካልእ ኣብቲ ቤት ጽሕፈት (ማእከል) እቲ ዝሰርሕ ክቐየረልኩም ክትሓቱ ትኽእሉ ኢኹም። ንኣብነት፡ ጓል ኣስንተይቲ ምስእትኾና እሞ ጓል ኣስንተይቲ ሓኪም ክትርእዩክን ምስእትደልዩ፡ ክትሓታ ትኽእሉ ኢኹን። እቲ ዘቐረብኩም ሕቶ ድማ ብዝተኻእለ መጠን ክማላእልኩም እዩ።

በቲ NHS ዝሃበኩም ኣገልግሎት ሕጉሳት እንተደኣ ዘይኮንኩም ወይድማ በቲ ናይ NHS ሰራሕተኛ ሕማቕ ወይ እኹል ዘይኮነ ኣገልግሎት ከምዝተወሃበኩም ኮይኑ ምስዘሰመዓኩም፣ ጥርግጥ ከተቕርቡ መሰል ኣሎኩም። ጥርግጥ ምቕራብ ኣብቲ ናይ ዑቕባ ሕቶኹም ወይድማ ናይ ኢሚግሬሽን መንበሪ ፍቓድኩም ዋላሓደ ጽልዋ የብሉን።

ብዛዕባ ጥርግጥ ምቕራብ ዝያዳ ሓበሬታ ንምርካብ፣ ነቲ ኣብ ከባቢኹም ዝርከብ ናይ ምክንሪ ኣገልግሎት ወይድማ NHS ብስልኪ ቁጽሪ 0141 201 4500 ወይድማ ኢመል ክትውከስዎም complaints@ggc.scot.nhs.uk ይግባእ። ከምእውን ብዛዕባ ጥርግጥ ምቕራብ ሓበሬታ ዝህቡ ብሃሳስ ሰማያዊ ሕብሪ ዝተዳለዉ "ርእይቶ፣ ሓሳባት ከምእውን ጥርግጥ" ዝብሉ ሓጻርቲ ጽሑፋት ኣብቲ ናይ NHS መከባቢያ ተዘርጊሖም ይርከቡ።